

ՏԱՍՆԱԲԱՆԵԱՅ

Ես եմ «Ծաղիկ» եւ ինձ գտա՝ «Ծաղիկ» չպիտի հանձնաւ:
Իմ տնունս պարագ սեղ զստուանակ, բերանս ինչ ալիս առնէ:
Իմ փարսս կանխիկ պիտի դրկէ:
Ամէն ժաղ պէտքէ յարգէ եւ զլիսուն վրայ հասցնէ զիս:
Ո՛չ ոք պէտք է աչքը հետէ իմ փարսայիս, բո՛ղ աչքունցողին աւեր
ելայ:
Պէտք չէ իմ փարսս ձեր կոկորդը տնցրնէ:
Պէտք չէ հեղափոխ, երբ ձեր գրկած յոյսածները չապուին:
Պէտք է ձայն տնգամ չեանէ՝ եւ զլիսուն վրայ դնէ, երբ ձեզ
դէմ գրուի այս սխալակներուն մեջ:
Երբ զայս բարկանաւ, պէտք չէ մեղանշէ:
Եւ երբ մեղանշելու մօտ ըլլաւ, պէտք է... հացախ խմէ:

ԽԱՂԱՐԱԹԵՐԹ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏՆ Է՝ ԸՆԿԵՐ ԳՕԳՈՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏՆ ԵՍ. ԳՕՆՆ. ԱՆ. ՄԵՆԵ. ԳՕՆԵ. ԱՆՈՆԵ.

ՀԱՄԱԿՐՈՂՆԵՐ՝ «Կապուած» արտոնութիւն Ե. Թաւրիան —
ու իր արտոնականները .

(Փոփոխելի)

Տնօրէն Ռ. Սաղաեան

«ԾԱՂԻԿ»

կը հրատարակուի Շաբաթը երեք անգամ Երկուշաբթի Զորեղաբքի եւ Շաբաթ օրերը

Հասցէ՝ Ղալաթիա, Գուրդուսու խան թիւ 7

ԶՈՐԵ-ԲԵՆԱԲԻԻ ԶԱՊՐԻԼ 1909

زاغيك غزى درعهده غلعهده قورشونلى خاندە نومرو ۷

ԿԵՑՑԷ ՅԱԻԵՏ ԿԵՑՑԷ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀՄԷՏ ՐԷՇԱՏ Ե.

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԹՈՒՐԿԻՈՅ

ՎԵՀԱՊԱՆԾ ԳԱՀՈՒՆ ԱԶԳԱՆՏԻՐ ԿԱՅՍՐԸ

Վերջապէս Թուրքիոյ փառապանծ գահը մաքրուեցաւ իր Յատարուան ցեղէնէն, աղագային կեղտէն արինն ծնող այդ բռնակալ Համիտէն, եւ իր վրայ բարձրացած տեւաւ աղգին ամենասիրելի եւ իրեն ամէն կերպով արժանի բարեգութ հայր ինքնակալ մը յանձին՝ ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀՄԷՏ ՐԷՇԱՏ Ե.Ի:

Երէկ ժամը հազիւ թըքական Ծին, Պոլսոյ բոլոր զինուորական հրապարակներէն սկսան գողալ մեծ աւել տիտը առողջ թնդանոթները որոնց իւրաքանչիւր պորթկուսը նոր հեւք մը, նոր թափ մը կուտար տարինէն ըստ տառապանք սիրտերուն:

Ամէն աչքէ ուրախութեան արցունքը հեղեղի պէս կը հոսէր, եւ այն ծերերը ու պառաւանները որոնք տեսած էին Ազիզի, Մուրատի պէս վեհագին Սուլթաններու գահ բարձրանալը տղու պէս կուլային այդ երջանիկ օրերու յիշատակովը վերապրելով պահ մը:

Ա՛լ պանծացէք եւ ուրախ եղէք ո՛վ հէգ ժողովուրդ. Թուրքիոյ, որ ըստ հետեւ բարձրեալին Աստուած վերջապէս լսեց այսքան տաքիններէ ի վեր խուսկի պէս դէպի իրեն

բարձրացող աղերսները, լսեց որդեկորոյս մայրերու, ամուսինը աչքին առջեւ խողխողուած ուրախութիւններու, հէգ նոր հարսերու. անպատուած կոյսերու, կեղեքուած հպտաւաններու. քանդուած սրտերէն արձակուած լողըքները:

Ա՛լ դադրած է փոթորիկը, ամբողջ Թուրքիան կործանելու, քարուքանդ ընելու սպառնացող թաթարը, տեղի տալով կենսապարար արեւին ջերմիկ ճառագայթներուն:

Մարեցաւ լոյսը անիծեալ Նըւրեդին, եւ Թուրքիոյ հորիզոնին վրայ այսօր նոր շատող մը կը փայլէ, կը շողշողայ, այդ աստղը՝ ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀՄԷՏ ՐԷՇԱՏ Ե.Ն Է:

Ան ալ ժողովուրդին հետ տառապած է, անիծեալ բռնակալին ոչ ոքի գլխացող լուծին տակ:

Ան ալ ժողովուրդին պէս լացած է երկայն սեւ գեղերներ սննելի մը խորը բանտարկուած:

Բայց ահա այսօր տառապող վեհ հայեւս ու ժողովուրդ մոռնալով անցեալը արտասուելից աչքերով կ'ողջունեն Թուրքիոյ նոր դարապետը:

Ուրախութիւն, խրախճանութիւն

ա՛լ չափ ու սահման չունի, հրացաններ, բէզովէրներ օդը կը թրնդացնեն, կարծես հեռագրիներէն առաջ կուգին ուրախութեան աւետիսը առաջ մայրաքաղաքէն դուրս, հեռուները գտնուող զինքուն:

Ո՛վ մեծք ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀՄԷՏ ՐԷՇԱՏ Ե., Թուրքիոյ միլիոնաւոր ժողովուրդը այսօր քու ձեռքդ կը յանձնէ փառապանծ գահ մը եւ սիրելի սահմանադրութիւն մը, երկուքն ալ արեւելի գնուած, իբրեւ ամենէն վստահելի անձը անոնց պահպանման:

Ժողովուրդ ու զինուոր այդ սիրական աւանդները վաղրի մը ճիւղաններէն խլելով, աւերակներու դիակներու, արեան ճապաղիքներու վրայէն կը մատուցանէ, քեզ իբրեւ գրաւականը իր սիրոյն որ այսօր կ'ափրապնդուի իր եւ քու միջեւ սրտազեղ գիրկընդխառնումով:

Դուն ո՛վ սիրելի խալիֆադ, բարեգութ հօր մը պէս մխրթարէ քու զաւակներդ որոնք այնքան պէտք ունին անոր:

Դու ձեռքդ յանձնուած Թուրքիան աւերակներու կոյտ մըն է

պարզապէս, վերածէ զայն հրաշագեղ դրախտիմը:

Վերջապէս մոռցնել տո՛ւր 33 տարուան այն սոսկումի, զուլումի օրերը, զոր քեզի հետ միասին չարչարուելով, տառապելով եւ լալով ապրեցաւ բոլոր ժողովուրդը, մասնաւոր թուրքն ու հայը:

Տառապող ազգին ո՛վ մխրթարիչ, լացող աչքերու ո՛վ գրտա սրբիչ, Հէգ Թուրքիայի ո՛վ սրտոտ փրկիչ, Գուր ու գորովի ո՛վ առատ սրսկիչ, Սուրբ հայրենիքի ո՛վ զինուոր կտրիճ, Բուսաուր բարի ո՛վ անմահ պրկիչ, Բարեգործութեանց ո՛վ սիրով դրդիչ, Արքաներու մէջ ո՛վ սիրուող, բովիչ, Միայն, այն ուրու այսօր կը գոցենք Սրտով մը անկեղծ, ուրախ ու անցնեց:

ԿԵՑՑԷ ՅԱԻԵՏ ԿԵՑՑԷ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԷՀՄԷՏ ՐԷՇԱՏ Ե.

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԹՈՒՐԿԻՈՅ

ՎԵՀԱՊԱՆԾ ԳԱՀՈՒՆ ԱԶԳԱՆՏԻՐ

ԿԱՅՍՐԸ

Ի ԽՈՐՈՑ ՄՐՏԻ ԽՕՄՔ ԸՆԴ ՆԻԱԶԻՈՅ

Ա

ՀԱՄԱՐ ԵՄ ԶԵՆՈՒՄ

Ընկալ՝ քաղցրութեամբ, զօրականի հզօր համախառն կաշառս, մատիր՝ գլխութեամբ առ դրունս Նըլտըղի, փառապատիւ՝ ամենայնաթող զամօթական էջս գահէն, բարձրինն պատանիք, զպաշարող բանակըս, անջրպետեա՝ հնարաւոր, զմահացու թնդանօթս, աւարեա՝ միշտ յազմող, զգեղեցիկն Սուլթանաց, բացառեա՝ լեռնայնոց զանկողութիւնն իմ գառան, կնքեա՝ կեցուցիչ, զգանձարանս ոսկելից, ցրուեա՝ սրախանձ, զզօրագունդս անձնապահ, խորտակեա՝ անքննին քաջամարտիկ ուժաներքին, տեսանազրեա՝ ձեր անուամբ զիս իբր պարզ մի նեփեր, պարփակեա՝ քո ձեռամբ զիշխանութիւնս արքայի, գծագրեա՝ քո մատամբ, զճանապարհս իշխողի, կերպացո՝ զձեր նշան խորշոմացեալ ձեր ճակատս, ամրացո՝ քո աջուղի զհիմունս խախուտ մեծ քրիստ, մաքրեցեա՝ լուսամբս զախտաւորակ սիրտս հոգիս, պահեսցին քո կամօք, զինուորք որսորդք զիմ պալատ, անխորհրդախ արտացոս չրջափակ զպար զօրով Բուժէլցոց, կարգեսցին ի զիմի, ընդգէմ ինձ գէմ գորդաց, սուր հանգիստ քնելոյ, մահահանգոյ մարմնոյս ի խոր խոցեալ քիւֆիսից, բարեխօսութեամբ երկուքաջաց Նիազեղոյ էնվէրդ, ամփոփեալ պարօրեա, զպատուհան սև գէմքիս, զգալարանացս անզարնուրելի շնորհամբ մարդակոտոր ի սուրացող մարքիմաց, մարդախոզխող զբազմամբ, անիրական երազոց, խօլականաց կասկածից, յիշատակաւ ապտակիլով վնասացեալ անպաշտպան:

Եւ սթափեալ վերստին, ի ցնցմանէ զօրացդ, ամենանկեղ սուրբ երգմամբ, աղատեալի զուարթութեամբ, ի քեզ արձանացեալ զայս ձայն շան հաչիւն, բուրմամբ խարկանքի, քեզ ամենօրհնեալ, զօրական քաջաց որսորդաց փառաբանողաց զքեզ սիրողաց խմբից երգակցեալ Սեւանիկ առաքել:

Ձի դու զօրաւորագոյնս ես յամենայն Օսմանոց ամէն:

Բ

ՆԻԱԶԻ ՍՈ ՀԱՄԱՐ

Որդի մարդոյ հեղաբարոյ, անիծեալ յամենայնի, հօրդ պատուականի վիժեցեալ ծնունդ, որ ոչնչացաւ առ ի քէն յամենայն ինչ:

Որ ի ծագել չարագոյժ նշուլից արիւնասէր ծառիդ, հալին կեանք, հալածին սպայք ջնջին երախայք, պղծին կուսանք, խորտակին աղատականք, մահանան աղգասէրք, կու-

տորին զօրականք, խեղդեն երիտասարդք, ողջանան լրտեսք, ելանեն ոտբայք, հարուածեն հայք, կողոպտին հարուստք, հրկիզեն քաղաքք, զաղարին վաստակք, մերկանան աղքատք, վաճառի կրկին, կործանի ազգն, տիրանան լուսթիւնք, բարձրանան հեծեմուռնք, փախու կրկնոսն, մեկնի խուղարարն, մերժի հպատակն, փայտայի օտարն, փառատին սիրաք, սեւանան հոգիք, բարձրանան չարք, ցածանան բարիք, սպառի ուժն, վերանայ հանգիստն, գնայ ցորէկն, լինի միշտ գիշեր, տարագրին բազումք, չղթայունք բիւրք բիւրոց, բանտին անմեղք, չքանան ձիւք, չքանան վատք, հալածի ճշմարտախօսն, պաշտի ստութիւնն, և իշխէ ձեռն քո արիւնաթաթաւ քամողդ արիւնի:

Որ ոչ եկիր ապրեցուցանել զՕսմանցոյ ոգիս, այլ կորուսանել:

Թո՛ղ ինձ տես զանթիւ չարին քո բազում կեղծաւորութեամբ, զի դու միայն ես յեկրի գաղան, յերկնից վտարեալ, անխոց կարծեալ յորջի քո Նըլտըղ: Սկիզբն ամենայն վատութեանց, ստորութեանց, անարգութեանց, լրբութեանց, աներեսութեանց, անամօթութեանց, չրմամբ հասեալ ի բարձունս, ի վայր գահաւիժեալ գահէդ քարացեալ, քեզ ընդ հօր հոգեղոյ, լրբոյ անէծք յաւիտեանս ամէն:

(Սղագիր)

ԸՆԴՆԱՐ ԴՈՒՄՈՐ

ԻՏԱՐԷԻ ԷՕՐՁԻՅԷ

Աչքը լո՛ւս:

Բոքերձիւնեռուն, պոխիճիճեռուն, Թոքաթիւնանի յաճախողներուն, Եէնի Չարչըլի սըմսարնեռուն, սինեմաթօկրաֆի սիրահարներուն, կովկասայ գերասաններուն, ալիսամիներուն, կիկանը հետ կոխ ընելով քիչ մը պաղտկելու համար դրացիին տունը դացողներուն, փողոցի անկիւնները գործեղանքի ընող բալիթարներուն, Բըտլան փայտի տղուն՝ Բէշասին Բ. Դ. Թ. ին և անոր քօր օրթալսին, զուրսէն եկող թատերական tournéներուն, գիշերները ժողով ընող Բերայի թաղականներուն, բարթիթներուն, որոնք գիշերը ուշ ատեն լուսնի լոյսով կուգային տուն, մինչև գիշերուան 1—2ը, սիրածը զիմացը առած, ինճե սագով ջալսընթրքիս ընողներուն, սոգառեի ցատկեմներուն, գիշերային դասընթացք բանալու հալիս ունեցողներուն, լայն անկողնին մէջ տապալտող ամուրիներուն, սիրող գիշերուան 2—3ին ներս առնելով, առտուն՝ մութնուլուսուն փողոց

ձգող տունի որբեայրի հաւերուն, տուն եկած ատենը ծխախոտ առնելու մոռցողներուն, չարթուան օրերուն չափ սիրուհի ունեցողներուն, Բեհմիլ փաշայի տղուն՝ որ հիմակ ալ Զապեյի տատանմիջ կղած է:

Մնաք բարով ա՛լ գիշերային աղուոր, համով հոտով զուարճութիւններ, բանթալօնին ետևի գրպանը եօթանասուն դրուշնոց թէվօլէր մը գնելով ջեքիթիկի պէս տունէ տուն ցատկելու գիշերային շահատակութիւններ, ամէնուրեք ալ մնաք բարով, ա՛լ լմնացաւ այդ ամէնը:

Ինչո՞ւ, որովհետեւ Սեւանիկի բանակը խտրելի կօրօնէ հոգեկամ է իրիկուան Ը. Թ. ժամը 1էն ետքը: Փողոցի կազմերը վտակեցան մի՞ ամէն հաւ իր հաւնոցը, վա՛յ դուրսը մոռցողին, պահականոցը կը ստիպուի անցնել գիշերը:

Այս Խտրելի կօրօնից քիչ նեղուողները հայերը պիտի ըլլան ամենէն աւելի, որովհետեւ Համիտեան տխրասարսուռ օրերուն, անոնք բաւական մը վայելցին անոր օգուտները միտքին խաֆիէներու երեսէն, որոնց ըստ կամս ըրած խտրելի կօրօնից սակայն, բոլորովին տարբեր է քաջամարտիկներուն՝ հանրութեան ապահովութեան համար հոգեկամէն:

Պիք քօրթիւնիս ետևի մահալիքի գալարը վար կըսեն: Կարգ մը սինլօր Համիտական զօրքերու փախուստը արգիլելու համար դրուած այս օրէնքը՝ խեղճ երիտասարդութիւնն է որ կը քաւէ, ստիպուած ըլլալով տունը փակուած նստիլ և սուսուռի հետ բաքէթ մը քիւքլիսի սկամպիլ խաղալ: Եթէ այս խտրելի կօրօնից երկու շարաթի չափ տեսէ, Բերայի մէջ մէկ հատ մը ամուրի չենք կրնար գտնել, վստահ եղէք:

Ամէնքն ալ սրբացած, խելօքացած կաղամբի պէս մօրերնուն փէշերուն տակ ապրած պիտի ստիպուին երկու շարեաց փոքրագոյնը ընտել, ա՛մուսնութիւնը:

Շատ մը կալիքսօճեր, «անմիթար կան ընդ չու իրենցինին» որ ժամը 1 ըսելուն պէս, մնաք բարովի պաշիկն ալ մոռնալով փրքը բապուճ տուն կ'արտորան:

Անցած գիշեր երիտասարդ մը՝ կամուրջին գլուխը լուարած մնացած էր, իրեն մօտենալով պատճառը հարցոցի:

— Զգէ՛ Սատուածդ սիրես նէ ժամը կեսն է, և ես ստիպուած եմ քանի մը տեղեր հանգիպիլ անպատճառ. վաղելու ալ հրաման չկայ, դրամ ալ չունիմ որ կարգ մը նետուիմ, ինչ ընելս չեմ գիտեր կոր: Շատ մը նախանձոտ, տգեղ և տալիքոտ կիներ արտասուելից աչքերով շնորհագրութիւն յայտնելու գացեր են, Նիազի և Էնվէր պէյերու, որոնք այս երկնային շնորհ պարգեւած էին իրենց, որովհետեւ խտրելի կօրօնից կարգիլէ իրենց ուրիշ կիներու հետ ժամանակ անցնելու:

Հապա իրենց զաւկին ձեռքէն պէզաբ մայրերը, ա՛լ չափ չունի անոնց ուրախութիւնը:

Այդ թրջած հաւերը, որոնք իրենց վտիտ շարաթականները վարժուած էին աս ու ան անյարմար վայրեր ուտել ապուշաբար, առ ի չգոյէ լաւագոյնին կը տանին մօրերնուն ափը լեցնել:

Բերայի երիտասարդութիւնը միտք ունի եղեր առժամեայ խնայողական ընկերութիւն մը կազմել, որուն անգամակցողը պարտի մասնաւոր արկղի մը մէջ ամէն օր ձգել զիշերները զուարճութեան համար ծախսելի դրամը, որպէսզի իտաքի կօրօնից վերնալուսն պէս աղուոր Բէթիմ մը ընեն խմորովին:

Կեցցեն Նիազին և Էնվէրը իրենց քաջարի բանակով, որ այս սքանչելի տխրապառն խաղացին երիտասարդութեան, խելքը զուրսը՝ և դրամն ալ գրպանը բերելու համար:

ԸՆԿԵՐ ՈՐՏԱՇ

ԿՂԵՐԱԿԱՆ ԴԵՄՔԵՐ

Հին ըէժիմի հետ աներեսութեացած դէմք մը, որ վերջին շարժումներուն թէւեւ տեսնելիս սանկ մը երեսցեր է, բայց իսկականը զինքը չուտով ծակը խրկեր են:

Աղուոր մարդ մըն է, կանացի շնորհներով օժտուած, և ձայնով մը, tenorի ձայն, որուն զարնուած են շատ մը կիներ, մանաւանդ մէկը անոնցմէ որ, ամէն բանը զոհած է այդ ձայնին:

Շատեր զինք կը բանաւան թէ այդ կնոջ հետ կ'անցնէ իր ժամանակը:

Զօղի ինչ, չար նախանձներ, մարդը անցուցեր է չէ անցուցեր, դուք ձեր գործին նախեցէք, քեհեմ՝ կարգած են ձեզ:

Հին ըէժիմին օրով պատրիարքարանի չրջանակներուն ամէնէն աղքեցիկ դէմքերէն էր, և կրօնական ժողովի ալ անդամ ըլլալով, բոլոր ամուսնալուծումները, էրիկ մարդ թէ կին, իր ձեռքէն կ'անցնէին անպատճառ առ ի քննութիւն:

Շատոնց ի վեր Որթագիւղ տուն տեղ եղած սուսիկ բուսիկ կ'ապրի:

Եթէ կար մէկը որ իրմէ շատ չէր անորոգեր, ան ալ ողբացեալ Տէր Սահակ քահանան էր, այդ պաշտելի եկեղեցականը, մինչ բոլոր գիւղացիին կը պաշտէ զինք, Արիկ Մուպահաճեանէն սկսելով, իր եղկիլի Աւետարան կարդալուն մայիլ եղած:

Էջմիածին ալ գտնուած է ժամանակին պաշտօնով և իր գեղեցիկ ձիրքերով համակրութիւնը կրցած է շահիլ Գեորգ Դ. յիշ կաթողիկոսին որ իր փոքրաւորը ըրած է զինք երկար ատեն:

Այդ միջոցներուն արկածի մը զոհ գացած է կ'ըսուի իր փառաւոր մօրուքը, որ բարեբախտաբար ինտոյ աւելի առատօրէն բուսած է:

Երուսաղէմ ըրած վերջին այդի-

լուծեանը առթիւ, տեսնելով որ ամէն մարդ հետը բան մը կը տանի կոր իբր յիշատակ, զոյգ մը սատարէ նալըն կը վերցնէ կամացուկ մը:

ՎԱՆԻ, ՎԱՆԻ, առաւ ամառի փաթ-թելիք խնդիր ըլլար, հապա եթէ մարդը սիրիւնով տաներ նէով որի, ինչպէս ըրին և կ'ընեն ալ ՐԱՄ մը սատարորդիներ:

Նորէն իր այս ինքնաշնորհ համար ազգը շնորհակալ ըլլալու է իրեն:

Զարմանալի անուշի մը տէր է. որ կարծես թէ բախտին մէկ խաղը ըլլար իր տխուր և միգաւատ ճակատադրին խաղալու:

Այդ անուշը եթէ կոտորենք հաւ-կիթի պէս, մէջէն երկու սիրուն բա-ռեր դուրս կուգան, ՄԱՆՈՒԿ մը և բայ մը:

Այս պաղ կատակին մէջ մարդը յանցանք ՈՒՆԻՐ, երբեք:

Եւ եթէ իրօք բան մը ունի, ան ալ Օրթագիւղիներուն պէտք է հար-ցընել:

ԿԼԻՍԻ:

ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԹԱՓՈՐԸ

Կամուրջին գլուխը անագին քաղմութիւն մը խոնարհ է:

Տգեղ դէմքով չամ թահթասի անգլուհիներ, mignon Բարնդուհի-ներ, տխրադէմ գերմաններ, անմէ-թալիք ջարջըլներ, Բերայի բարձր, միջին, և ստորին դասու. քոքսներ, ամէն չափէ, հասակէ և գինէ, եան-քեսիճիներու քանի մը վաշտեր, օ-րագրողներ, թղթակիցներ, ևն. սարսկայի պէս իրարու վրայ դիզ-ուած՝ կը դիտեն գերիներու թափօրը, որ կարծես թէ Համիտեան կայսրու-թեան յուշարկաւորութեան թափօրն է, այնքան արտաճակի է:

Շատ մը թափօրներ տեսած է Պոլիս, մեծ սեղանաւորներու, հա-րուստներու, փաշաներու յուշար-կաւորութեան թափօրներ, քուէա-տուփերու, ցուցարարներու թա-փօրներ, բայց երբեք տեսած չէր այս աստիճան փառաւոր և մանա-ւանդ ճիւղիկի թափօր մը:

Ինչ անջնէն կը քայլէ Ալպանիացի թահիր փաշան, Նըլազլի նշանաձի-գերու պետը, որ, ոչխարներու հօ-տին առջևէն քաշող չընդըրտախլը էլուն պէս գլուխը կախած, ըրած ապուշութիւններուն վրայ կը խորհի:

Անոր ետևէն կուգան աստիճանի և ամսականի կարգաւ պալատական խաֆիէները, Սուլթանին պիւնտները, ջանազ Էալալըճիները, ներքինիները, քաղաքաւարները, այլազանները, կարգ մը պաշերը, վերջապէս Նըլազլը ամբողջ իր քիմիկով նրկերկու ձեռն-կապի վարնուած: Աւելի և տեղէն խառն շարքերը Պոլսոյ պա-հապան զօրքերուն, թըշած մուկերու պէս, արդէն լեպլիկայի, չուարիւն բուրդով լեղիչցած: Թնդանթա-ձիգի մը քով, ծովային զինուոր մը, հետեակի մը առնթներ ծիադարման մը:

Ամենէն վերին կարգին վրայ

կը գտնուին, «Էաշապըն Համիտ աղա» պօռալով, Եազմայի պատրաստուած քիւրտները, զգզըլ պաշ պտղավա-ճառները, Ղաստամուլցի սախաւները, պիւնտեր մը մաքսի և քարափի հե-տիակներէն, իրենց գոյ պաշլըին ըն-կերակցութեամբ, ամէն ալ վայ-րագ արտայայտութեամբ մը, ակուայ կճրտացնելով վրանին խնդացող ժո-ղովուրդին, որով կարծես ըսել ու-զէին:

«Քեօքքաիգ քեօ պուլմուշտուրը, սիլնէկսիգ կեզիէօքսընը, զարարը եօգ, հեյալիք պուտա կեզէր»:

Վայ գլխունուդ, Էմուճուկներ: Իսկ այս երկար և չտեսնուած թափօրին երկու քովերէն, կը քալեն լուծեամբ Սելանիկցի քաջերը, սուրհմները հրացաններու ծայրը, այն թիղ մը հասակով քաջերը՝ որոնց ձեռքի հրացանը իրենցմէ աւելի եր-կայն է, մինչ առաջնորդած թափօր-նին կաղմուած է ամբողջովին տաղ ալըսըներէ:

Ինչ մեծ տարբերութիւն, սա երկու զօրքերուն, Սելանիկի և սաղ-լըղ սելամերով մերը չըլլալիքներուն միջև:

Մարդիկը այսքան արիւն թա-փեցին, երկիրը ստոյգ կործանուե-մը փրկեցին և դեռ իրենց դէմքը ա-մօթիած աղջկան մը համեստութեան կարմիրով պատած է, մինչ ասդիին-սերը, Կուլթա Սէրայ գող մը փոս-քա ընէին Նէ ալխար իրար կանցնէր և գետինը կը թնդար իրենց քիւլիք տաղալը պիղ ետքալըրը քաղուած-քէն:

ԸՆԿԵՐ ԴՕ★ԴՈՐ

ԿԱՄԻԹՆԵՐ

Կամքէ, բայց նայէ որ մահներդ ոսկորի չգան:

★★★ Համիտ — Ազատական պա-տերազմին ատեն հայ կամաւորներէն Յ հոգին նահատակուեցին:

Հրամանատար Շէփէթ Փաշա ա-նոնց մարմինը չէ յանձնել հայոց ը-սելով որ, քաջի մը մարմինը՝ քա-ջերու ձեռքով պետք է հողը իջնէ:

Իրաւ որ նախանձնաց, մարդ մեռնի նէ ասանկ մեռնելու է, և ոչ թէ քայիմ հեյալի պէս անկողին մէջը փռուած:

★★★ Կը խնդրենք բոլոր ժո-ղովուրդէն որ ալ Ապտուլ Համիտ անունը բերանը չառնէ, որպէսզի սիրտերէն մտքերէն խաղաւ ջնջուի այդ գազանին անունն ու յիշատակը:

★★★ Ո՛ր էք, որ ծակը գացիք կորսուեցաք սօֆրա ըլլալիքներ, չեղէք նորէն շիւրաք քարոզելու, Քեաղըտխանէ քիլիկ երթալու պէս օղիի չիչեր գրպանիդ: Հովիւը գառ-նուկուն պէս ոչխարները կը ցրուին, անանկ ալ դուք, գազանի վերու-ւորուելու պէս ծագածուկ եղաք: Համիտին ձեռքէն գետնածած կա-

շառքը ընդունած ատենիդ այդ էր ձեր խոստումը:

Թո՛ւ ձեզի ալ, ձեզ գործիք ը-նող Համիտին ալ:

★★★ Մեծ կղզիի արգելափակ-ները ամէնքը մէկ որոշեցին անձ-նասպան ըլլալ, բայց խեղճները քէօր դանակ մը անգամ չեն գտեր:

Խենդեր, Համիտը ինքզինքը չըս-պանեց, դո՛ւք ինչու սպաննէք, մանաւանդ դուք որ Համիտին թուք ու մուրի թափօրին խաղաղները պիտի ըլլաք:

★★★ Պուտա միւսիւ Մօր ամե-րիկեան թերթին թղթակիցը, որ 2-3 տեսարան լուսանկարելու համար յան-ձն առեր է պիլիպիկի պէս երկու զնդակ ճաշակել:

Եւ մենք կելլենք հերոսները մեր մէջը կը փնտռենք դեռ:

★★★ Կ'ըսուի թէ Համիտ իր ա-մէնէն սիրական կինը սպաննեց է. որովհետեւ այս վերջինը գացեր ի-րեն աղաչեր է առջի օրը, անձնա-տուր ըլլալ, փոխանակ դիմադրելով արիւնահեղութեան պատճառ ըլլա-լու:

Աֆէրիմ Համիտ Աղա, որ քսան տարու խենդ սիրահարի մը պէս վեր-ջին պահուն չէ ճեղք իր սիրունիէն բաժնուիլ, և զայն իրեն հետ տարեր է:

★★★ Շուշանորդի Բանճիրի պէյ, ինչպէս ալ չլվաղացաւ զնդակահար ըլլալէ, երբ շարաթ օրը մինչեւ պահա գացիր, որպէս զի Համիտին դրամ հասցնես:

Գոնէ կինդ մտածէիր, որ չորս տարիէ ի վեր յդի ըլլալով սեռիայով կը պտտցնես:

★★★ Համիտ աղա, թնդանթ-ները արձակուած ատենը չէ ուզեր հաւատալ, Եօթը ըլլալուն՝ կրակ է ըսեր է, քսանը մէկին քերես պաշ-րամը եկած է մտածեր է: Թնդա-նթը երեսունը գտնալուն պէս, հեյ վախ մանկ օլտում ըսելով պարզ նէֆէրի մը գիրկը կիսայ կը մարի:

★★★ Պալատան Ա. թիկնապա-ն Ծաքիր փաշա չուղելով փառաւոր կերպով մեռնիլ, զինուորի պէս զին-ուորի գնդակ ուտելով, սուսիկ բու-սիկ մը անդիի ալխարի ելեր գացեր է առանց մարդու բան մը ըսելու: Աման Ծաքիր փաշա դժուարին առ-ջէն անցած ատենը Համիտին հրա-մանները հաղորդելու չմոռնաւ, ետքը երբ գայ և իր տեղը պատրաստուած չգտնէ նէ բարկանալով կրկին քեզի մեզ կը խրկէ:

★★★ Իզտամ և Էմուքամուտան թերթերը, որոնք վերջերս չկրցան դիմանալ Համիտին թաթերէն ծորող մեղրին, դադրեցին հրատարակուելէ, իսկ Սեքսթիքի տէր Մէվլան Զատէ ալ փախեր է:

Զարմանալի բան այս որքան գառնուկի մարմով ոչխարներ կան եղեր մեր մէջը և մենք ալ ապուշի պէս անոնց դիմադրելով կը չըլլալիք եղեր սահմանադրութեան եղ հանելու համար:

★★★ Մինչև հիմա ձերբակալուած պիլիկի հօճաններուն վրայէն 12,000 ոսկի գտեր են:

Որչափ քիչ, կերակւ մարդիկը Ղալաթի և Բերա աղուոր հովար-տայութիւն ըրեր են կարծես գլխու-նսւն գալիքը գիտնալով:

★★★ Խեղճ Անճետ Մուսթաթ Պէյ Թագափի առջև վատի մը գըն-դակէն զարնուած պահուն, աղաչեր է ընկերներուն իրենք ալ կրակ ընել որ շուտով մեռնի:

Հոգուդ մատաղ ըլլամ Մուսթաթ պէյ, որ չուղելով բաժնուիլ քու սիրելի զէնքէդ անոր գնդակը կու-զես ունենալ մէջդ:

★★★ Մայրաքաղաքիս ոսական կոչուած կեռիկի խաֆիէները ժող-վուելով, իրենց տեղ Սելանիկէն բերուածները պաշտօնի անցան: Ա-ֆէրիմ Սելանիկի բանակ ամէն բան մտածեր և հետը բերեր է բան մը պակաս չէ, միայն իրենց ընտանեկան կեանքը հոն մուգեր են ինքզինքնին ըտրորովին ազգին նուիրուած:

★★★ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարը Պ. Իզուսթի յայտարար է որ Ռուսիա փափաքող չէ Համիտ Աղային ինչալուն և թէ Յ տերու-թիւններն ալ համաժիտ են եղեր իրեն:

Արքիս աֆ կընէս խաղախ աղ-բարիկ հոտ կեցիր, և դրացիրդ տու-նը անցած դարձած էրիկ կեկան կը-ռիւներուն մէջը բեկ մի մոնար, զանմեք ալ չըլլայ նե միւս Յ ընկեր-ներուդ ալ հաղորդէ այս ըսածս:

Ա Ձ Գ

Գլուխը ձերմակ սավաշքուր փաթթած, գրպանները համիտեան կարմիր ոսկինկով լեցուն, թեւին վրայ լեպսիօն բառը դրոշմուած, իթրիմաւոր մուհամմեդիյէ կոչուած՝ անունը սրբազան, նպատակը չար ընկերութեան պատուակալ անդամ, պատուուած կաշառակերութեան 7 ոսկի պատուանշանով, ձախին ճիշտ մէջտեղը խոշոր սպիւրով մը զոր ստա-ցած է 96ի թուականներուն հերոսա-բար հայ ջարդելով, սօֆրա անուն լեպլիկայիճիմ չորս հինգ օրէ իվեր ե-րեւան ելած և տուն ալ դացած չըլ-լալով, իր յդի կինը մեր միջոցաւ կը խնդրէ հասարակութիւնէն որ եթէ յիշեալին մասին տեղեկութիւն մը ունին, խղճալով իր կես տուգինա ձագերուն վրայ անմիջապէս իրեն իմաց տան և ոչ թէ Դեմիք փաշա-յին, որ սօֆրայի որսի ձեռնարկած է այս պահուն:

Տեղեկատուին փառաւոր ձաշ, հոշամ չիլիլաւով:

400 — Սօֆրա

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ «ԾԱՂԻԿ»

ԱՌՍԵՆԱԾԵՐ և ՍՈՒՆԱԾԱՐ

ՏԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի. ՍԱԿԱՆԸ

«ԾԱՂԻԿ» ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ	համար տարեկան	45	դրուշ.
»	» վեցամսեայ	25	»
Գաւառի	» տարեկան	60	»
»	» վեցամսեայ	35	»
Արտասահմանի	»	13	ֆր.
»	»	8	»

Ոչ ոք զօրով բաժանողը կ'արձանագրուի:
Դրամը կանխիկ չդրկողները եւ մեր փառան ուսողները կ'անձնենք եւ... կը խայտառակենք

La Grande Fabrique

1908Ի ՉՄԻԱՆ ԵՒ ԱՇՆԱՆ

ՆՈՐՈՅԹՆԵՐԸ

Փ Ն Տ Ո Ե Ց Է Ք

Շ Թ Ա Յ Ն

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ

ՊՈԼԻՍ ԵՒ ՂԱԼԱԹԻՍ

ՎԱՅԵԼՉԱՍԷՐ ԿԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՔ ԿՈՒՋԵՆ ՊԱՇՊԵՆԸ

ԻՐԵՆՑ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԷՏԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԳՈՐԾԱԾԵՆ

ՃԵՄԱՐԻՑ

ՔՐԷՄ ՄԻՄՈՆԸ

ԿԼԻՍԷՐԻՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՀՆԱՐՈՒԱԾ 1860

Ա Մ Ե Ն Ա Շ Ի Ն

ԳԵՂԵՑԿԱՅԵՆՈՒ ԶԻՆՍԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ —

ԴԵՂԱՐԱՆԵՐՈՒ — ՀՈՏԵՂԻՆԱՅ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ —

— ՊԱՋԱՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ —

ԳՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ ԼԱՍ ՈՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵՂ —

— ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ ԵՒ ՄԵՐԺԵՂ —

ԿԵՂԾ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ —

ԲՐԵՋՓՈՇԻ

ՕՃԱՌ

ՍԻՄՈՆ

ՔՐԷՄ ՄԻՄՈՆ

ԱՌԱՆՑ ՊԻՍՏՈՒԹԻ

ԲԱՅԱՐՉԱԿԱՊԷՍՄԱՔՈՒՐ

Ժ. ՍԻՄՈՆ - ԲԱՐԻՋ

Անկարելի է որ ընտանիք մը առանց կարի մեքենայի մնայ, բայց էական կէտն է լաւ մեքենայ մը ունենալ, որովհետեւ լաւ մեքենայ մը անթիւ եւ անհամար ծառայութիւններ կը մատուցաւ. նէ, մինչդեռ գէշ տեսակէ տեսնալ մը անվերջ դժգոհութեանց եւ տաղտուկի աղբիւր մըն է:

Բոլոր աշխարհ գիտէ թէ՛

Ս Ի Ն Կ Է Ր

Հայրապիլ ԿՍՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

The Singer Manufacturing Co

մեքենան լաւագոյնն է. սոյն մեքենան ամէնէն աւելի կատարելաւ գործուածը, հաստատուելը եւ դիւրագործածելին ըլլալուն՝ բոլոր վանդակ աշխարհի մէջ՝ ամէն ոք Սինգլերի մեքենաները կը գնէ:

Ձեռքի, ոտքի, ու ոտքի եւ ձեռքի միանգամայն մեքենաներ կը գտնուին:

ՍԻՆԿԷՐԻ մեքենաները կը ծախուին մի միայն Սինգլեր Էնկերուրեան վաճառատանց մէջ՝

ԲԵՐՍ.	1. Մեծ փողոց, Պօն Մառշէի գէտ, Թ. 343 և 343 կրկին.
	2. Մեծ փողոց, Կայաթա Սէրայի իւտէին գէտ.
ԿԱԼԱԹԱ.	1. Սինկէր խան, Թիւնէլին ետեւը.
	2. Գարաքէօյ, Թրամվէյին կայարանին գէտ.
ՊՈԼԻՍ	1. Սուլթան Համամ, Թ. 2
ՍԿԻՏԱՐ	2. Սուլթան Պալատ, Թրամվէյի կայարանին գէտ, Թ. 2արշը Պօյու, Թ. 120.

ՇԱՐՔԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐ

Դասերը եւ նորոգութիւնք ձրի.

Կատարելաւ երախաւորութիւն:

Մասաճիւնդեր գաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ:
Սինկէրի Էնկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա Մեծ Փողոց, Թ. 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս Պէյ Տիւղոյուի տունը:

MAYER-MANN

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՀԱՆԴԵՐՁԵՆՆԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՉՄԵՌՆԱՅԻՆ ԶԳԵՍՏՆԵՐ

ԿԻՆԵՐՈՒ, ԱՅՐԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ

ԱԺԱՆ ԵՒ ԳԻՐԱՄԱՍՏՁԵԼԻ

ԴԻՄԵՅԼԷ ԻՒ ԳՈՂ ՊԻՏԻ ՄԱԳ

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՈՐ

Շ Ի Շ Ե Ր

(Verres pharmaceutique)

Դեղարաններու եւ դեղորէից վաճառականներուն համար մասնաւոր շինուած շէնքերը մինչեւ հիմա Հրեայ վաճառական մը մօտօք ըրած էր: Այժմ ուրախ ենք յայտարարելու որ տիրա Մկրտիչ Պօղոսօֆ (Աշըր Էֆէնտի խան, Թիւ 27 գրասենեակը) ձեռնարկած է այս գործին եւ ունի ճոխ ու այլազան միջերը մը այդ կարգի ամէն կերպ շէնքերու եւ կարող է մրցիլ ամէն կերպով: Վստահ եւ ապահով ենք որ թէ՛ Պոլսոյ եւ թէ՛ Գաւառի մեր բոլոր Հայ դեղագործները եւ ճոկիսքները պիտի փութան իրենց դնումը ընել այս Հայ եւ այս ճիւղին մէջ մէկ հասիկ առեւտրական տունին, ջաջալերելու համար Հայ ձեռնարկուն որ միւսնոյն աստիճան ամանութիւնը ընտրած է իրեն:

Դ Ա Մ Ն Ա Գ Է Տ Ա Տ Ա Մ Ն Ա Բ Ո Յ Ժ

ՏՈՒԹՈՒ Մ. ԱՅԱՆԵԱՆ

Վկայեալ Բարիլի համալսարանին, եւ անձնական ատամնաբոյժ երջանկայիշատակ Մուղաֆէրէտիին Շահին:

Բերա Մեծ Փողոց, ուսանական դեղատնտան դիմաց Սինկէ տը Սինկէ, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ ակուայի, լիտի եւ լիտի հիւանդութիւններ վերջնական ընդունուած մէթոտներով: Կեղծ ակուաներ սան քրօշէ է սան քլաք տասը տարի ապահովութեամբ:

Սոյն դարմանները կը կատարուին Գաղղիական եւ Ամերիկեան ամենալիւրջին հնարաւ գործիքներով, որով ենթական՝ ամէն տեսակ գործողութիւնները պիտի ընդունի, առանց ցաւի եւ առանց քնացուելու: Դարմանատունը Բարիլեան մասնագիտական վերջին սիւղէմով, իր տեսակին մէջ եզական է: Այցելեցէ՛ք եւ դատեցէ՛ք: